

Juridisch kader eikenprocessierups problematiek: Veelgestelde vragen (FAQ: Frequently asked questions)

1. Kan het College van B&W¹ een eigenaar dwingen tot het bestrijden van Epr² op het eigen perceel en op grond van welke wet- of regelgeving?(suggestie: vragen cursief maken ter onderscheid van het antwoord)

1. Ja, in beginsel heeft het College een plicht om toe te zien dat de Bouwverordening wordt nageleefd. Indien daarin sprake is van een verbod tot het aanwezig hebben van hinder etc. veroorzakend ongedierte op open erven en terreinen, dan dient het College handhavend op te treden. Dit kan o.a. door het opleggen van een last onder dwangsom of door bestuursdwang. Bij het overtreden van het desbetreffende artikel 5.1.1 (model)bouwverordening en artikel 1a en 7b Woningwet kan tevens sprake zijn van een economisch delict op grond van de Wet economische delicten³. Mogelijke straffen zijn als volgt: in geval van overtreding ex art. 6 lid 1 onder 4° WED, een hechtenis van ten hoogste zes maanden, taakstraf of geldboete van de vierde categorie € 19.000,=. Indien sprake is van opzet geldt ex art. 6 lid 1 onder 2° WED dat maximaal 2 jaar gevangenis en een boete in de vierde categorie kan worden geëist.

2. Is het mogelijk dat een belanghebbende Epr-bestrijding, uit te voeren door de gemeente op gemeentelijke percelen, bij diezelfde gemeente afdwingt?

2. Nee en ja. Het bestrijden 'an sich' betreft 'feitelijk handelen van het College B& W. Er is bij weigering tot bestrijden dus geen sprake van een negatief besluit waartegen op grond van de Algemene wet bestuursrecht bezwaar en beroep openstaat. Wel is het in beginsel mogelijk om het College te verzoeken handhavend op te treden tegen het niet-naleven van de eigen gemeentelijke Bouwverordening. Op een dergelijke verzoek moet het bestuursorgaan reageren met een besluit. Hiertegen staat bezwaar en beroep open.

3. Kan een belanghebbende het College B&W verzoeken een particulier te dwingen tot het bestrijden van Epr?

3. Ja, als belanghebbende kan men een verzoek tot handhaving van de Bouwverordening bij het College indienen. Het College dient hierop een besluit te nemen waartegen bezwaar en beroep openstaat.

4. Is het toegestaan dieren te weiden dichtbij bomen die besmet zijn met Epr?

4. Op grond van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren⁴ heeft een eigenaar een zorgplicht t.a.v. het welzijn van zijn dieren. Blijkbaar hebben dieren ook gezondheidsklachten bij het in aanraking komen met Epr. Indien dit het welzijn van dieren aantast moet een eigenaar maatregelen nemen om dit te voorkomen. Het kan dan nodig zijn dat stukken weide afgezet moeten worden. Op grond van artikelen 36 en 37 Gwwd kan het nalaten van deze zorg en dus mogelijk ook indirect voor het nalaten van bestrijden, met negatieve gevolgen voor dieren, strafbaar zijn. Afhankelijk van het niet-nageleefde wetsartikel en de wijze van handelen kan sprake zijn van een overtreding of een misdrijf.

¹ College van Burgemeester en wethouders van een gemeente.

² Eikenprocessierups.

³ Hierna WED.

⁴ Hierna Gwwd.

5. Is het mogelijk Xen Tari WG te gebruiken op niet-openbare groen zoals aanwezig in particuliere tuinen?

5. Nee, hoogst waarschijnlijk niet. In het Wettelijk gebruiksvoorschrift staat wel vermeld dat Xen Tari WG gebruikt mag worden op allerlei soorten teelt, bosbouw en openbaar groen. Er staat echter niet aangegeven dat Xen Tari WG gebruikt mag worden op niet-openbaar groen zoals in privé tuinen.

6. Geeft de Waterwet of het Lozingenbesluit open teelt en veeteelt of het Lozingenbesluit inrichtingen, beperkingen t.a.v. het gebruik van Xen Tari WG?

6. Nee, het middel heeft namelijk geen beperking opgelegd gekregen voor gebruik langs watergangen e.d. Wel is het mogelijk dat bij Provinciale verordening verboden is dat bestrijdingsmiddelen gebruikt worden in waterwingebieden e.d. Dit kan in de praktijk betekenen dat het middel in een dergelijk geval niet gebruikt kan worden.

7. Zijn de dwingende bepalingen van de Flora- en faunawet minder van kracht bij Epr-bestrijding bijvoorbeeld in het geval Europeesrechtelijke beschermde vlindersoorten worden gedood?

7. Nee, de dwingende bepalingen van de Flora- en faunawet blijven normaal van kracht. Overtreding van artikelen 9 t/m 12 Flora- en faunawet kan indien sprake is van opzet, een misdrijf zijn. Dit kan een gevangenisstraf opleveren met een maximum van twee jaar of een boete van maximaal 19.000,-- euro, eventueel te verhogen bij strafmaatverzwarende gronden. Epr zelf mag wel bestreden worden nu dit geen Europeesrechtelijk beschermde soort is.

8. Kunnen Epr-resten of de gevolgen van Epr-bestrijding strijd geven met de Wet bodembescherming?

8. Nee, gezien het doel van de wet lijkt het niet aannemelijk dat dit het geval zal zijn; het tegengaan van ernstige bodemverontreiniging en de tekst van de wet en uitvoeringsregelingen valt Epr niet onder bedoelde verontreinigende stoffen noch de gangbare bestrijdingsmiddelen.

9. Geeft de zorgplicht van artikel 5 Wegverkeerswet verplichtingen tot het bestrijden van Epr?

9. Nee, de Wegenverkeerswet⁵ geeft slechts regels voor het gebruik van de wegen en het gedrag van de weggebruikers. Artikel 5 WVV formuleert een zorgplicht tot het voorkomen van hinder en/of gevaarlijk gedrag op wegen. Wel is er een verplichting op grond van de Wegenwet. Op grond van de Wegenwet behoort Epr-bestrijding in beginsel tot de taak van de wegbeheerder die dient te zorgen voor een goede staat van de weg en berm. Om die reden zal de wegbeheerder Epr- bestrijding op zich moeten nemen.

10. Zijn er wettelijke verplichtingen voor veilig werken die ook van belang zijn bij Epr-bestrijding?

10. Ja, de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) geeft verplichtingen voor de werkgever tot het creëren van veilige werkomstandigheden voor werknemers en voor derden. Dit geldt ook bij de uitvoering van Epr- bestrijding. Indien de Arbowet overtreden wordt kan strafrechtelijk worden opgetreden of op grond van het bestuursrecht gehandhaafd worden.

11. Kan of moet Epr-afval aangeboden worden aan afvalverwerkingsbedrijven?

⁵ Hierna WVV.

11. Ja, Epr-afval heeft een Euralcode die aangeeft dat wat voor soort afval het is en dat dit afval aangeboden moet worden aan afvalverwerkingsinrichtingen. Epr- resten zonder zak (dus nat) moeten worden aangeboden als Euralcode 200201. Epr- resten droog in zakken onder Euralcode 200203. Epr- resten na verbranding (asresten) als Euralcode 190112. Aan de Gedeputeerde Staten kan ontheffing aangevraagd worden om Epr-resten in eigen beheer te mogen begraven.

12. Kan een eigenaar aansprakelijk gehouden worden voor schade of letsel bij anderen veroorzaakt door Epr in zijn bomen?

12. Ja, op grond van artikel 6: 162 Burgerlijk Wetboek⁶ zou een eigenaar (particulier, gemeente, waterschap, provincie, enz.) hiervoor aansprakelijk gehouden kunnen worden. Dit indien sprake was van voorzienbaar gevaar voor de volksgezondheid bijvoorbeeld op plaatsen van verhoogde gevaarzetting of van het voorzienbare gevaar voor het ontstaan van schade aan goederen van anderen. Bijkomende voorwaarde voor een succesvolle schadeclaim kan o.a. zijn dat de eigenaar van de percelen of bomen met Epr niet afdoende heeft gewaarschuwd en geen of onvoldoende passende Epr-bestrijding heeft plaatsgevonden.

13. Kan een gemeente in zijn status van wegbeheerder aansprakelijk gesteld worden voor schade veroorzaakt door Epr? Zoals het geval is indien sprake is van een gebrekkige weg ex artikel 6:174 lid 2 BW?

13. Nee, niet op grond van artikel 6:174 lid 2 BW. Weliswaar behoort Epr-bestrijding op grond van de Wegenwet tot de taak van de wegbeheerder indien er Epr in de wegberm of wegdek komt. Epr in berm of op het wegdek geeft echter geen kwalitatieve risico-aansprakelijkheid zoals bedoeld wordt in artikel 6:174 lid 2 BW, maar mogelijk wel op grond van een aansprakelijkheidstelling ex artikel 6:162 BW (onrechtmatige daad). Een voorwaarde voor een succesvolle claim op grond van artikel 6:174 lid 2 BW is namelijk dat sprake moet zijn van een gebrekkige weg. Met 'weg' wordt dan bedoeld het weglichaam, het wegdek of de weginrichting. Epr bevindt zich echter op de weg en maakt geen onderdeel uit van het wegdek. Blijft over een mogelijke schadeclaim op grond van onrechtmatige daad. Heeft een wegbeheerder voldoende getracht Epr te bestrijden en bij een gevaarlijke situatie afdoende gewaarschuwd of de weg afgezet dan zal een dergelijke claim niet snel succesvol zijn.

Bron: Juridisch kader in relatie tot eikenprocessierups – problematiek. November 2011

Auteurs: mr. B.M. Visser en mr. A.V.K Goudzwaard

Gefinancierd door de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (nVWA), Divisie Landbouw en Natuur.
Projectbegeleider: Dr. Ir. J.J. Fransen

Dit rapport is te downloaden via www.vwa.nl/eikenprocessierups

© Mr. B.M. Visser, Winterswijk

⁶ Hierna BW.